

Tillatelse etter forurensningsloven til radioaktiv forurensning knyttet til prøveuttak i Tuftestollen i Nome kommune - Rare Earths Norway AS

Tillatelsen er gitt i med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16, jf. forskrift om forurensningslovens anvendelse på radioaktiv forurensning og avfall § 4.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknad datert 21.mars 2024, og opplysninger som har kommet frem under behandling av søknaden.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og er gitt uten tidsbegrensning.

DSA gjør oppmerksom på at annen aktuell lovgivning gjelder uavhengig av denne tillatelsen, og tillatelsen fritar ikke Rare Earths Norway AS (heretter kalt den ansvarlige) fra oppfyllelse av krav i annet regelverk.

DSA kan oppheve eller sette nye vilkår i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake. Dette kan skje blant annet dersom skaden eller ulempen ved virksomheten blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelsen ble gitt, eller hvis det følger av ellers gjeldende omgjøringsregler, jf. forurensningsloven § 18 første ledd nr. 1 og 6.

DSA understreker at både menneskers helse og vern av miljøet skal ivaretas ved bruk og utslipp av radioaktive stoffer.

Informasjon om virksomheten

Navn på virksomheten	Rare Earths Norway AS
Besøksadresse	Eikremsvingen 9, 6422 Molde
Aktivitet	Midlertidig anleggsvirksomhet
Organisasjonsnummer	918 662 049

Navn på anlegg	Tuftestollen
Adresse	Grønvoldvegen / Søvittevegen
Postnummer	3830
Poststed	Ulefoss
Gårds/bruksnummer	24/1; 24/126

Tillatelse gitt: 19.12.2025		Sist endret:
Elin Ohlin seksjonssjef		
Ralf Ehrlich seniorrådgiver		
Dokumentet er elektronisk godkjent.		
Tillatelsesnummer: TU25-08	Saksnummer: 24/00729	

Postadresse *Postal adresse:*
Postboks 329 Skøyen
NO-0213 Oslo, Norway

T +47 67 16 25 00
F +47 67 14 74 07

Besøksadresse *Office:*
Grini næringspark 13
1361 Østerås, Norway

dsa.no
dsa@dsa.no

Swift address: UNBANOKK
Bankkonto *Bank account:*
8276 01 00494

IBAN: NO76 8276 01 00494
Org.nr.: 867 668 292

1 Aktiviteter som omfattes av tillatelsen

Tillatelsen gjelder utslipp av naturlig forekommende radioaktive stoffer som oppstår som følge av prøveuttak av inntil 6 000 tonn (2 000 m³) malm. Prøveuttaket finner sted i den eksisterende «Tuftestollen» på Fen i Nome kommune.

2 Overordnede vilkår

2.1 Plikt til å redusere radioaktiv forurensning

Den ansvarlige plikter å redusere radioaktiv forurensning så langt det er mulig uten urimelige kostnader og skal til enhver tid vurdere tiltak for å redusere utslipp av radioaktive stoffer til ytre miljø. Plikten gjelder også utslipp av radioaktive stoffer som ikke er regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsen, og diffuse utslipp som kan medføre skade eller ulempe for mennesker eller miljøet.

2.2 Plikt til å benytte beste tilgjengelige teknikk

Den ansvarlige skal benytte beste tilgjengelige teknikk (BAT) slik at radioaktivt utslipp til ytre miljø og produksjon av radioaktivt avfall unngås eller holdes på et lavest mulig nivå. All utskiftning av utstyr skal baseres på BAT med sikte på å unngå og begrense radioaktiv forurensning og produksjon av radioaktivt avfall.

2.3 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp av radioaktive stoffer på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp av disse, skal den ansvarlige sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

2.4 Plikt til å gi opplysninger

På forespørsel fra DSA skal virksomheten gi de opplysninger som er nødvendige for å kontrollere at vilkårene i tillatelsen overholdes.

3 Utslipp av radioaktive stoffer

3.1 Utslippsbegrensninger

Utslipp med størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsens punkt 3.

Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet i den grad opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

3.2 Utslipp til vann

Tillatelsen omfatter utslipp av vann som inneholder radioaktive stoffer som kommer fra Tuftestollen og vil slippes ut i Norsjø. De totale mengdene radioaktive stoffer som slippes ut i Norsjø skal ikke overskride grenseverdiene gitt i tabell 1.

Tabell 1: Grenser for utslipp til vann

Radionuklide	Utslippsgrense [MBq/år]
Po-210	2,6
Pb-210	2,0
Th-228	2,0

Th-230	0,2
Th-232	1,0
U-234	196,1
U-235	3,4
U-238	78,7
Ra-226	3,0
Ra-228	27,1

3.3 Utslipp til luft

Tillatelsen omfatter utslipp av radioaktive stoffer til luft. De totale mengdene radioaktive stoffer som slippes ut til luft skal ikke overskride grenseverdien gitt i tabell 2.

Tabell 2: Grenser for utslipp til luft

Radionuklide	Utslippsgrense [GBq/år]
Rn-222	137

4 Radioaktivt avfall

Den ansvarlige skal så langt som mulig og uten urimelige kostnader unngå å produsere radioaktivt avfall. Dersom radioaktivt avfall produseres, plikter den ansvarlige å sørge for at all håndtering av avfallet skjer forsvarlig og i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i forurensningsloven og avfallsforskriften kapittel 16.

Radioaktivt avfall fra rensetiltak før uttak av malm skal plasseres og oppbevares i gamle strosse-rom i sydenden av stollen som beskrevet i søknadens kapittel 5.1 Uttak av malm frem til uttransport til godkjent deponi.

Radioaktivt avfall som oppstår i forbindelse med ny installert vannrenseanlegg skal oppbevares som beskrevet i søknadens kapittel 8 Håndtering av radioaktivt avfall frem til uttransport til godkjent mottak.

Radioaktivt avfall kan oppbevares i maksimalt 12 måneder dersom ikke annet fremgår av tillatelsen. Avfallet skal leveres med utfylt deklarasjonsskjema, til en mottaker som har tillatelse til å ta det imot.

4.1 Avfallsplan

REN AS skal utarbeide en plan for avfallshåndtering som dekker alle relevante deler av aktiviteten. Planen skal inneholde informasjon om godkjent mottak for avhending, og evt. inngåtte avtaler med mottaket. Planen skal sendes til DSA før oppstart av prøveuttak, og senest innen 2.februar 2026.

Lagring, mellomlagring og transport av malm fra prøveuttaket er ikke del av denne tillatelsen. Dette må det evt. søkes om i separat søknad.

5 Utslippskontroll og rapportering

5.1 Måling og beregning av utslipp

Den ansvarlige skal foreta målinger og beregninger av utslipp av radioaktive stoffer. Beregninger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp.

Den ansvarlige skal vurdere usikkerheten i beregningene og søke å redusere denne mest mulig. Usikkerheten skal oppgis i oversendelse av prøveresultater til DSA.

Prøvetaking og analyse skal følge Norsk Standard (NS) eller anerkjente internasjonale standarder. DSA kan akseptere at andre metoder kan brukes også der standard finnes, dersom det dokumenteres at de er minst like formålstjenlige. I tillegg skal metoder og utførelse være forsvarlig kvalitetssikret.

Dersom eksterne laboratorier eller konsulenter benyttes for prøvetaking og analyse, skal disse være akkreditert der dette er mulig.

5.2 Måleprogram

Den ansvarlige plikter å utarbeide, gjennomføre og vedlikeholde et måleprogram for utslipp til ytre miljø som sikrer oppfyllelse av kravene som er gitt i DSAs retningslinjer for årlig rapportering, og i denne tillatelsen. Måleprogrammet skal blant annet inkludere prøvetakingsfrekvens og prøvetakingsprosedyrer og skal inngå i virksomhetens internkontroll. Den valgte metoden skal gi representative tall for virksomhetens faktiske utslipp. Måleprogrammet skal kunne verifisere at utslippsgrensene ikke overstiges og inkludere analyse av relevante radioaktive stoffer.

Måleprogrammet skal inneholde overvåking av utslipp til vann med månedlige målinger under hele uttaksperioden og frem til aktiviteten er avsluttet. Virksomheten skal også ta prøver av vannet fra stollen etter at aktiviteten er avsluttet og når renseanlegget er frakoblet.

Ved utslipp til luft skal radon og thoron måles kontinuerlig for å kartlegge utslippet.

5.3 Årlig rapportering

Den ansvarlige skal sende en årlig rapport til DSA. Årsrapporten skal følge kalenderåret og være DSA i hende innen 31. mars påfølgende år. Relevante punkter i dokumentet «Retningslinjer for årlig rapportering av utslipp av radioaktive stoffer og/eller håndtering av radioaktivt avfall» skal besvares i årsrapporten. Dokumentet er tilgjengelig på våre nettsider www.dsa.no/regelverk.

Eventuelle endringer i ansvarsfordelingen innen strålevern for virksomheten skal rapporteres til DSA.

5.4 Sluttrapport

Den ansvarlige skal sende en egen sluttrapport til DSA senest innen 3 måneder etter aktiviteten ved prøveuttak er avsluttet. Sluttrapporten skal inneholde:

- en kort beskrivelse av arbeidet, gjennomførte miljømessige sikrings- og rensetiltak og resultat av tiltakene under hele uttaksperioden
- en kort beskrivelse av håndteringen av massene som ble tatt ut av gruen.
- opplysninger om eventuelt radioaktivt avfall levert til godkjent mottak, inkludert mengder og tidspunkt for levering
- en beskrivelse av eventuelle avbøtende tiltak som ble gjennomført for å hindre uheldig påvirkning på omgivelsene
- en beskrivelse av eventuelle problemer og avvik under prøveuttak og sikringstiltak
- endelige resultater av analyser fra måleprogrammet og miljøovervåking

Den ansvarlige skal også for nedleggingsåret rapportere i henhold til 5.3.

6 Kompetanse

Den ansvarlige skal sørge for at de ansatte og andre relevante personer har tilstrekkelig kompetanse innen strålevern og for at nødvendig verne- og måleutstyr er tilgjengelig, jf. strålevernforskriften § 16 andre ledd. Den ansvarlige må også sørge for at ansatte og andre relevante har tilstrekkelig kompetanse innen radioaktiv forurensning og/eller håndtering av radioaktivt avfall for å sikre at virksomheten driftes i henhold til tillatelsen.

Den ansvarlige skal ha minst én ansatt som kan kontaktes for spørsmål knyttet til strålevern, radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall.

7 Internkontroll

Den ansvarlige plikter å ha internkontroll for sin virksomhet i henhold til bestemmelsene i internkontrollforskriften. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, strålevernloven og relevante forskrifter til disse lovene. Den ansvarlige plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Den ansvarlige skal til enhver tid ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre radioaktiv forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

Plikt til å gjennomføre risikovurdering med hensyn til akutt radioaktiv forurensning følger av punkt 8.1.

8 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt radioaktiv forurensning

8.1 Miljørisikovurdering

Den ansvarlige skal ha en oppdatert miljørisikovurdering av sin virksomhet og vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko.

Potensielle hendelser som kan føre til akutt radioaktiv forurensning av ytre miljø (f.eks. vann, grunn og luft) skal kartlegges. Miljørisikovurderingen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt radioaktiv forurensning med fare for helse og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor.

Den ansvarlige skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt radioaktiv forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

8.2 Forebyggende tiltak

Med grunnlag i miljørisikovurdering skal den ansvarlige, så langt det er mulig uten urimelige kostnader, iverksette de tiltak som er nødvendige for å redusere miljørisikoen til et akseptabelt nivå. Dette gjelder både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak. Den ansvarlige skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

8.3 Beredskap mot akutt radioaktiv forurensning

Den ansvarlige skal etablere og vedlikeholde en nødvendig beredskap mot akutt forurensning. Den ansvarlige plikter så langt som mulig å hindre at det oppstår forhold som kan forårsake at utslippsgrensene overskrides.

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller andre grunner oppstår fare for økt radioaktiv forurensning, skal den ansvarlige så snart som mulig sende DSA opplysninger om endring av

betydning i risiko for akutt radioaktiv forurensning eller i forutsetningene for DSAs tillatelse, og iverksette korrigerende tiltak i henhold til bestemmelsene i forurensningsloven. Den ansvarlige plikter å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte strålingsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

8.4 Varsling ved ulykker og unormale hendelser

Den ansvarlige skal straks varsle ulykker og unormale hendelser til DSA, inkludert akutt radioaktiv forurensning eller fare for slik forurensning, jf. strålevernforskriften § 20. I tillegg skal også andre myndigheter varsles i henhold til bestemmelsene i forurensningsloven. Skriftlig melding skal sendes så snart som mulig og senest innen tre dager.

Andre unormale hendelser som gjelder radioaktiv forurensning, men som ikke omfattes av varslingsplikten etter strålevernforskriften, skal i stedet rapporteres til DSA gjennom årsrapporten. I tillegg skal disse hendelsene registreres i virksomhetens internkontrollsystem for avvikshåndtering.

9 Endringer i driften

Den ansvarlige må på forhånd og uten unødig opphold avklare skriftlig med DSA vesentlige endringer den ønsker å foreta knyttet til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

9.1 Risikovurdering

Dersom det skjer vesentlige endringer i driften, sammenlignet med slik de er beskrevet i søknaden og som kan ha betydning for utslippene av radioaktive stoffer eller radioaktivt avfall, skal den ansvarlige gjennomføre en ny miljørisikovurdering.

9.2 Eierskifte, omdanning mv.

Ved eierskifte skal den ansvarlige melde DSA så snart som mulig og senest én måned før endringen inntreffer.

9.3 Avslutning av arbeidet

DSA skal varsles når virksomheten planlegges avsluttet. Etter at arbeidet er avsluttet, skal berørte områder settes i miljømessig tilfredsstillende tilstand og skal kunne benyttes fritt uten begrensninger som følge av radioaktiv forurensning fra aktiviteten. Det skal ikke forekomme radioaktiv forurensning av betydning for området. En sluttrapport skal sendes i henhold til punkt 5.4.

9.3.1 DSA kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning, jf. forurensningsloven § 20 tredje ledd. DSA stiller følgende krav:

- Vurdere eksponering av publikum ved gjenåpning av stollen etter avsluttet arbeid.

10 Tilsyn

Den ansvarlige plikter å la representanter fra DSA føre tilsyn med virksomheten til enhver tid.